

9. Euskaliberiar hitzak peninsula osoko hilarrietan

Joseba Mintegi Eskisabel

Joseba Mintegi irakaslea da eta garrantzia handia ematen dio hizkuntzaren “magiari” ikertzeari eta jendeak erraz ulertzeari.

Euskeraren Jatorriko kidea da eta zenbait hitzaldi eta ponentzia idatzi du (*Zientzia dogmaren gatitu...*).

Lan hau egiteko Inizituak Ikerketa Taldeak bilketa lanean lagundu dio.

Euskaliberiar hitzak peninsula osoko hilarrietan hitzaldian hilarri asko erakutsiko digu non AMMA, ATTA... agertzen diren. Horietako asko zeltatzat duten eremuan.

Agerpenak kokapen geografikoen arabera antolatuta.

LACUBEGI	ALDAREA	Nafarroa garaia. Tafallaldea eskualdea. Uxue udalerria.
ERUDINO	ALDAREA	Kantabria herrialdea. Kantabria erkidegoa. Suances udalerria. Ongayo herria.
AUNIGAIN	TOPONIMOA	Kantabria herrialdea. Kantabria erkidegoa. Suances udalerria. Ongayo herria.
ILURBEDA	VETOIEN JAINKOA	Hainbat herrialde.
ILURBERRIXO eta ANDEREXO	EUSKAL JAINKOA	Katalunia. Lleida herrialdea. Vielha e Mijaran udalerria.
ILURBEDA	ALDAREA	Gaztela eta Leon erkidegoa. Salamanca herrialdea. Tejeda y Segoyuela udalerria. Segoyuela de los Cornejos herria.
ILURBEDA	ALDAREA	Gaztela eta Leon erkidegoa. Avila herrialdea. Narros del Puerto udalerria.
ILURBEDA	ALDAREA	Gaztela eta Leon erkidegoa. Salamanca herrialdea. San Martín del Castañar udalerria.
ILURBEDA	ALDAREA	Extremadura erkidegoa. Cáceres herrialdea. San Martín de Trevejo udalerria.
AMOENA	IZENA	Hainbat herrialde.

AMOENA	HILARRIA	Extremadura erkidegoa. Cáceres herrialdea. Zarza de Montánchez udalerrria.
AMOENA	HILARRIA	Portugal. Lisboa inguruak. Torres Vedras udalerrria.
AMOENA	HILARRIA	Extremadura erkidegoa. Cáceres herrialdea. Malpartida de Plasencia udalerrria.
AMOENA	ALDARETXOA	Portugal. Beira Baixa herrialdea. Penamacôr udalerrria. Vale da Senhora da Póvoa herria.
AMOENA	ZUTARRIA	Andaluzia erkidegoa. Sevilla herrialdea. Santiponce udalerrria.
AMOENA	HILARRIA	Gaztela-Mantxa erkidegoa. Cuenca herrialdea. Saelices udalerrria.
AMOENA	HILARRIA	Portugal. Beira Alta herrialdea. Castro Daire udalerrria. Moledo herria.
AMOENA	HILARRIA	Portugal. Lisboa inguruak. Mafra udalerrria.
AMMA	IZENA	Hainbat herrialde.
AMMA	HILARRIA	Portugal. Tras-os-Montes herrialdea. Bragança udalerrria.
AMMA	HILARRIA	Portugal. Baixo Alentejo herrialdea. Serpa udalerrria. Brinches herria.
AMMA	HILARRIA	Gaztela eta Leon erkidegoa. León herrialdea. Carmenes udalerrria.
AMMA	HILARRIA	Gaztela eta Leon erkidegoa. Leon herrialdea. Leon udalerrria.
AMMA	HILARRIA	Gaztela eta Leon erkidegoa. Salamanca herrialdea. Miranda de Azan udalerrria.
AMMA	HILARRIA	Gaztela eta Leon erkidegoa. Leon herrialdea. Villaquejida udalerrria.
AMMA	HILARRIA	Gaztela eta Leon erkidegoa. Zamora herrialdea. Villalcampo udalerrria.
ATTA	HILARRIA	Gaztela-Mantxa erkidegoa. Guadalajara herrialdea. Almadrones udalerrria.
ATTA	HILARRIA	Gaztela-Mantxa erkidegoa. Guadalajara herrialdea. Cifuentes udalerrria.
ATTA	HILARRIA	Castrolouço ???.

ATTA	HILARRIA	Portugal. Tras-os-Montes herrialdea. Miranda do Douro udalerrria.
ATTAEGINA	HILARRIA	Extremadura erkidegoa. Badajoz herrialdea. Bienvenida udalerrria.
ATTASIS	HILARRIA	Gaztela eta Leon erkidegoa. Soria herrialdea. Santa Cruz de Yanguas udalerrria.
SESENCO	HILARRIA	Gaztela eta Leon erkidegoa. Soria herrialdea. Villar del Río udalerrria.
BELAINOCUM	HILARRIA	Gaztela-Mantxa erkidegoa. Guadalajara herrialdea. Ablanque udalerrria.
LETONDO	IZENA	Hainbat herrialde.
LETONDO	HILARRIA	Gaztela-Mantxa erkidegoa. Guadalajara herrialdea. Olmeda de Cobeta udalerrria.
LETONDO	HILARRIA	Gaztela eta Leon erkidegoa. Soria herrialdea. San Esteban de Gormaz udalerrria.
LETONDO	HILARRIA	Aragoi erkidegoa. Zaragoza herrialdea. Calatayud udalerrria.
LETONDO	HILARRIA	Portugal. Baixo Alentejo herrialdea. Ourique udalerrria. Panóias herria.
LETONDO	HILARRIA	Nongoa???? Museu Monogràfic del PuigdesMolins-enda.
LETONDOTARRAK		Aragoi erkidegoa. Zaragoza herrialdea. Botorrita udalerrria.
EGUSCO eta EGUSCINI	HILARRIA	Gaztela eta Leon erkidegoa. Zamora herrialdea. Moral de Sayago udalerrria.
AUSCO	HILARRIA	Gaztela eta Leon erkidegoa. Zamora herrialdea. San Pedro de la Nave-Almendra udalerrria.
UMME SAHAR	HILARRIA	Nafarroa Garaia. Tafallaldea eskualdea. Lerga udalerrria.
URALA	HILARRIA	Gaztela eta Leon erkidegoa. Zamora herrialdea. Pino del Oro udalerrria.
SILONIS	HILARRIA	Caceres udalerrria. Extremadura erkidegoa. Caceres herrialdea.

SILONIS HILARRIA Portugal. Tras-os-Montes herrialdea. Bragança udalerria.

SILONIZ HILARRIA Portugal. Tras-os-Montes herrialdea. Bragança udalerria.

IBARRA HILARRIA Extremadura erkidegoa. Caceres herrialdea. Plasenzuela

ILURBERRIXO

Euskal jainkoak.

Ilurberrixo eta Anderexori eskaintza.
Marmola.
Vetoiien jainkoa.

Vielha e Mijaran udalerria.
Lleida herrialdea. Katalunia.

Testuak dioenez

Ilurberrixo / Anderexo / -----
?

y se halló en la Iglesia de Sant Andreu¹.

Escuñau: Monumento de mármol blanco con el siguiente texto

ILURBERRIXO
ANDEREXO

*Ilurberrixo-ri botoz egindako aldarea.
Escuñau-en aurkitua (Aran harana, Lleida).*

Ilurberrixo / Anderexo.

Itz.: Ilurberrixo-ri, Anderexo-k.

▼ Iturria: K. Larrañaga Elorza, *Euskal Herria Antzinatean. Materiale eta Agiriak*, UNED-Bergara, 1988, 317 or., 188 zkia.

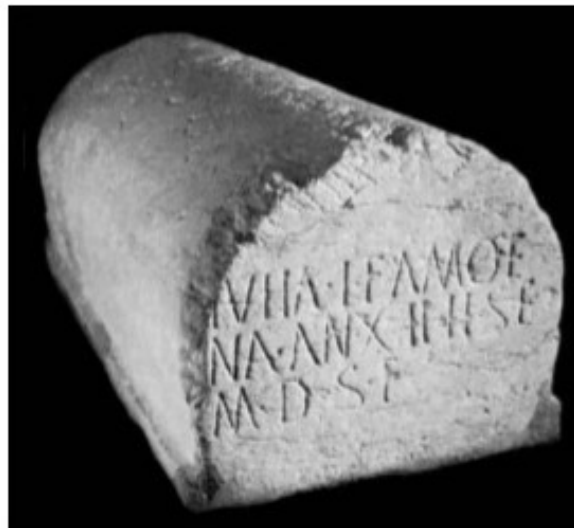
LULIA AMOENA

Lulia Amoenaren hilarri estalkia.
Karaitza.

Torres Vedras udalerria. Lisboa inguruak. Portugal.

Testuak dioenez

Lulia L(uci) f(ilia) Amoe/na
an(norum) XII h(ic) s(ita) e(st) /
m(ater) d(e) s(uo) f(ecit)

AMMA

Zehaztugabeko idazkia.
Harria?.

Carmenes udalerrria. León
herrialdea. Gaztela eta Leon
erkidegoa. Espainia.

Testuak dioenez

Di(s) Ma(nibus) s(acrum)
m/onimen(tum) / Allae
Vi/ancior(um) / At(t)i Pro(culi) /
an(norum) XX / A(m)ma m(ater)
s(ua) p(osuit)

ATTA

Atta eta Lucioren hilarria.
Karaitza.

Almadrones udalerrria.
Guadalajara herrialdea.
Gaztela-Mantxa erkidegoa.
Espainia.

Testuak dioenez

Atta · Abb/oicum / Rectuge/ni
· f(ilia) · L(uci) · ux(or) / h(ic) ·
s(ita) · e(st) · s(it) · t(ibi) · t(erra)
· l(evis)

Luciu[s] / Nissic[um] / Accut[i] /
f(ilius) · h(ic) · s(itus) · e(st) · s(it)
[t(ibi)] / t(erra) · l(evis)

